

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Географічний факультет
Кафедра фізичної географії

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

КОРИСНІ КОПАЛИНИ УКРАЇНИ

рівень вищої освіти бакалавр

галузь знань 10 Природничі науки

спеціальність 103 Науки про Землю

освітньо-професійна програма Гідрологія

Луцьк – 2020

Силабус навчальної дисципліни «Корисні копалини України» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 10 природничі науки, спеціальності 103 науки про землю, за освітньо-професійною програмою гідрологія.

Розробник: Вовк О. П., к.геол.н., доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджений на засіданні кафедри фізичної географії

протокол № 1 від 27.08.2020 р.

Завідувач кафедри:

проф. Фесюк В. О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристику навчальної дисципліни подано згідно з навчальним планом спеціальності у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	10 – Природничі науки, 103 Науки про Землю, Гідрологія, Бакалавр 106 Географія Географія	Обов'язкова
Кількість годин/кредитів <u>150/5</u>		Рік навчання – <u>4</u>
ІНДЗ: є		Семестр – 8
		Лекції – <u>30</u> год.
		Практичні (семінар.) – <u>30</u> год.
		Самостійна робота – 80 год.
		Консультації – 10 год.
Форма контролю: <u>залік</u>		

2. Інформація про викладача

Викладач	Вовк Олександр Павлович
Науковий ступінь	кандидат геологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри фізичної географії
Профайл	https://wiki.eenu.edu.ua/wiki/Вовк_Олександр_Павлович
Телефон	+380*****
e-mail	vovk.oleksandr@eenu.edu.ua
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700
Консультації	Очні консультації: 2 академічні години кожену середу 15.00-16.20, аудиторія 619 (час і місце може змінюватися, в залежності від розкладу занять).
Дистанційний курс на платформі Moodle	

3. Опис дисципліни

3.1. Анотація курсу. Дисципліна «Корисні копалини України» належить до переліку вибірових навчальних дисциплін, забезпечує професійний розвиток бакалавра та вивчення ними класифікації ресурсів земних надр, зокрема України, та їх зв'язок з геологічними структурами. В ході вивчення даної дисципліни студенти ознайомлюються із геологічною будовою України, розміщенням ресурсів руд чорних металів – заліза, марганцю, хрому; кольорових металів – міді, алюмінію, нікелю, кобальту, свинцю, цинку, титану, олова; радіоактивних металів – урану і торію; самородних благородних металів – золота, срібла, платини. Також особливу увагу звернено на запаси енергетичної сировини: вугілля різних типів, горючих сланців, торфу, нафти і газу. Аналізуються їх запаси в межах континентів та України зокрема. Розглядаються ресурси нерудних корисних копалин: гірничо-хімічної сировини – фосфоритів, апатитів, сірки, флюоритів, солей для виробництва добрив, кислот, лугів тощо; гірничо-технічної сировини – слюд, азбесту, графіту, інших вогнетривких матеріалів; будівельної сировини – каменю магматичного, осадового метаморфічного походження (граніту, базальту, лабрадориту, туфів, кварцитів, вапняку, мармуру), гіпсу, глини.

3.2. Пререквізити і постреквізити дисципліни.

Пререквізити:

Дисципліни першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що містять знання, уміння й навички, необхідні для освоєння досліджуваної дисципліни: «Геологія загальна та історична», «Геохімія та геофізика», «Фізична географія материків і океанів», «Фізична географія України», тощо.

Постреквізити: Дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння й навички, що здобуваються по завершенню вивчення дисципліни «Регіональні екологічні проблеми»: «Регіональні прояви глобальних проблем», «Конструктивна географія», «Прикладна географія».

3.3. Мета та основні задачі дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Корисні копалини України» є формування у студентів знань про місце і роль корисних копалин у народному господарстві, умови їх утворення, оцінка і кадастр.

Основними **завданнями** дисципліни «Корисні копалини України» є формування професійних компетенцій, що дозволяють мати уявлення про такі питання:

- класифікація корисних копалин;
- геологічна будова України;
- зв'язок корисних копалин із геологічними структурами України;
- кадастр мінеральних ресурсів.

Згідно з вимогами освітньо-кваліфікаційної програми студенти повинні знати:

- понятійний апарат геології та суміжних наук (це необхідно для розуміння процесів утворення корисних копалин);
- основні мінерали та гірські породи;
- геологічні процеси, які формують рельєф Землі та корисні копалини;
- генетичну класифікацію корисних копалин;
- класифікацію запасів корисних копалин.

вміти:

- користуватися методами геологічних досліджень, геологічного та структурного аналізу, залучати методи суміжних наук для вирішення геологічних питань;
- пояснювати геологічні процеси і явища у взаємозв'язку з природними умовами, враховуючи можливе господарське використання;
- визначати мінерально-петрографічні та геологічні характеристики природних об'єктів;

- давати правильні відповіді на конкретні теоретичні питання та грамотно виконувати завдання з геології в межах інформації, передбаченої даною програмою;
- Правильно оцінювати запаси корисних копалин України.

3.4. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності предметної області наук про Землю або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій і методів дослідження природних та антропогенних об'єктів та процесів із використанням комплексу міждисциплінарних даних та за умови недостатності інформації.

Загальні

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Прагнення до збереження навколишнього природного середовища.

Фахові

ФК1. Знання та розуміння теоретичних основ наук про Землю як комплексну природну систему.

ФК2. Здатність застосовувати базові знання фізики, хімії, біології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні Землі та її геосфер.

ФК3. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах.

ФК4. Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні геосфер.

ФК5. Здатність до всебічного аналізу складу і будови геосфер.

ФК6. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання.

ФК7. Здатність проводити моніторинг природних процесів.

ФК8. Здатність самостійно досліджувати природні матеріали (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і звітувати про результати.

ФК9. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.

ФК10. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у геосферах, їх властивості та притаманні їм процеси.

3.5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Використання ресурсів рудних утворень та їх рудопроявів.

Тема 1. Класифікація ресурсів земних надр та їх зв'язок з геологічними структурами.

Загальні терміни і поняття. Форма покладів корисних копалин. Площі поширення корисних копалин. Текстурно-структурні особливості та якісний склад корисних копалин. Послідовність рудоутворення. Еволюція рудогенезу в історії Землі. Генетична класифікація корисних копалин.

Тема 2. Ресурси і використання родовищ чорних металів (Fe, Mn, Cr). Загальні відомості про чорні метали. Галузі використання і вимоги до сировини. Економічні відомості. Генетичні та геолого-промислові типи родовищ. Родовища України. Кадастр

родовищ чорних металів.

Тема 3. Ресурси і використання родовищ кольорових металів (Cu, Al, Ni) та їх кадастр. Загальні відомості про кольорові метали (Cu, Al, Ni). Галузі використання і вимоги до сировини. Економічні відомості. Генетичні та геолого-промислові типи родовищ. Родовища України. Кадастр родовищ кольорових металів.

Тема 4. Ресурси і використання родовищ кольорових металів (Pb, Ti, Sn) та їх кадастр. Загальні відомості про кольорові метали (Pb, Ti, Sn). Галузі використання і вимоги до сировини. Економічні відомості. Генетичні та геолого-промислові типи родовищ. Родовища України. Кадастр родовищ кольорових металів.

Тема 5. Ресурси і використання родовищ благородних металів (Au, Ag, Pt) та їх кадастр. Загальні відомості про благородні метали. Галузі використання і вимоги до сировини. Економічні відомості. Генетичні та геолого-промислові типи родовищ. Родовища України. Кадастр родовищ благородних металів.

Тема 6. Ресурси і використання родовищ радіоактивних металів (U, Th) та їх кадастр. Загальні відомості про радіоактивні метали. Галузі використання і вимоги до сировини. Економічні відомості. Генетичні та геолого-промислові типи родовищ. Родовища України. Кадастр родовищ радіоактивних металів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Використання ресурсів нерудних і горючих утворень.

Тема 7. Ресурси і використання твердих горючих корисних копалин (вугілля, горючі сланці, торф), їх зв'язок з геологічними структурами. Загальні відомості про тверді горючі корисні копалини. Галузі використання і вимоги до сировини. Економічні відомості. Генетичні та геолого-промислові типи родовищ. Родовища України. Кадастр родовищ твердих горючих корисних копалин.

Тема 8. Ресурси і використання рідких і газоподібних горючих корисних копалин (нафта, газ), їх зв'язок з геологічними структурами. Загальні відомості про рідкі і газоподібні горючі корисні копалини. Галузі використання і вимоги до сировини. Економічні відомості. Генетичні та геолого-промислові типи родовищ. Родовища України. Кадастр родовищ рідких і газоподібних корисних копалин.

Тема 9. Ресурси і використання родовищ гірничо-хімічної сировини (фосфоритів, апатитів, сірки і солей), їх зв'язок з геологічними структурами. Загальні відомості про гірничо-хімічну сировину (фосфорити, апатити, сірка і солі). Галузі використання і вимоги до сировини. Економічні відомості. Генетичні та геолого-промислові типи родовищ. Родовища України. Кадастр родовищ гірничо-хімічної сировини.

Тема 10. Ресурси і використання родовищ гірничо-технічної сировини (графіту, слюди, азбесту), їх зв'язок з геологічними структурами. Загальні відомості про гірничо-хімічну сировину (графіт, слюда, азбест). Галузі використання і вимоги до сировини. Економічні відомості. Генетичні та геолого-промислові типи родовищ. Родовища України. Кадастр родовищ гірничо-хімічної сировини. |

Тема 11. Ресурси, і використання родовищ будівельних матеріалів магматичного і метаморфічного генезису (граніту, базальту, лабрадориту, мармуру, кварциту), їх зв'язок з геологічними структурами. Загальні відомості про родовища будівельних матеріалів магматичного та метаморфічного походження. Галузі використання і вимоги до сировини. Економічні відомості. Генетичні та геолого-промислові типи родовищ. Родовища України. Кадастр родовищ будівельної сировини.

Тема 12. Ресурси використання родовищ будівельних матеріалів осадового походження

(гіпсу, вапняків, туфів, пісків, глини, гальки, гравію), їх зв'язок з геологічними структурами. Загальні відомості про родовища будівельних матеріалів магматичного та метаморфічного походження. Галузі використання і вимоги до сировини. Економічні відомості. Генетичні та геолого-промислові типи родовищ. Родовища України. Кадастр родовищ будівельної сировини.

Система поточного оцінювання компетенцій

Таблиця 1

Фахові компетенції	Методи та форми навчання		Оцінка сформованості компетентностей	
			форма контролю	бал
1	2		3	4
Змістовий модуль 1. Використання ресурсів рудних утворень та їх рудопроявів.				
<i>Тема 1. Класифікація ресурсів земних надр та їх зв'язок з геологічними структурами</i>				
Знати зміст, завдання, термінологію, об'єкт та предмет науки, розуміти історичні передумови становлення і розвитку вчення про корисні копалини.	Лекція	Вступна лекція	Робота на лекції	
	Практичне заняття	Поточне оцінювання	ПО	2
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу	Самостійна робота	2
<i>Тема 2. Ресурси і використання родовищ чорних металів (Fe, Mn, Cr)</i>				
Вивчити галузі використання і вимоги до сировини чорних металів. Отримати уявлення про економічні відомості, стосовно чорних металів. Розглянути генетичні та геолого-промислові типи родовищ. Вивчити родовища чорних металів України та їх кадастр.	Лекція	Тематична лекція	Робота на лекції	
	Практичне заняття	Поточне оцінювання	ПО	2
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу	Самостійна робота	2
<i>Тема 3. Ресурси і використання родовищ кольорових металів (Cu, Al, Ni) та їх кадастр</i>				
Вивчити галузі використання і вимоги до сировини кольорових металів (Cu, Al, Ni). Отримати уявлення про економічні відомості, стосовно кольорових металів. Розглянути генетичні та геолого-промислові типи родовищ. Вивчити родовища кольорових металів України та їх кадастр.	Лекція	Тематична лекція	Робота на лекції	
	Практичне заняття	Поточне оцінювання	ПО	2
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу	Самостійна робота	1
<i>Тема 4. Ресурси і використання родовищ кольорових металів (Pb, Ti, Sn) та їх кадастр</i>				
Вивчити галузі використання і вимоги до сировини кольорових металів (Pb, Ti, Sn). Отримати уявлення про економічні відомості, стосовно кольорових металів. Розглянути генетичні та геолого-промислові типи родовищ. Вивчити родовища кольорових металів України та їх кадастр.	Лекція	Тематична лекція	Робота на лекції	
	Практичне заняття	Поточне оцінювання	ПО	2
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу	Самостійна робота	1
<i>Тема 5. Ресурси і використання родовищ благородних металів (Au, Ag, Pt) та їх кадастр</i>				
Вивчити галузі використання і вимоги до сировини благородних металів. Отримати уявлення про економічні відомості, стосовно благородних металів. Розглянути генетичні та геолого-промислові типи родовищ. Вивчити родовища благородних металів України та їх кадастр.	Лекція	Тематична лекція	Робота на лекції	
	Практичне заняття	Поточне оцінювання	ПО	2
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу	Самостійна робота	1

1	2	3	4
<i>Тема 6. Ресурси і використання родовищ радіоактивних металів (U, Th) та їх кадастр</i>			
Вивчити галузі використання і вимоги до сировини радіоактивних металів. Отримати уявлення про економічні відомості, стосовно радіоактивних металів. Розглянути генетичні та геолого-промислові типи родовищ. Вивчити родовища радіоактивних металів України та їх кадастр.	Лекція	Тематична лекція	Робота на лекції
	Практичне заняття	Поточне оцінювання	ПО
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу	Самостійна робота
Кількість балів за змістовий модуль 1	Лекція		
	Практичне заняття		12
	Самостійна робота		8
Максимальна кількість балів за модуль 1			
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Використання ресурсів нерудних і горючих утворень			
<i>Тема 7. Ресурси і використання твердих горючих корисних копалин (вугілля, горючі сланці, торф), їх зв'язок з геологічними структурами.</i>			
Вивчити галузі використання і вимоги до сировини твердих горючих корисних копалин. Отримати уявлення про економічні відомості, стосовно твердих горючих корисних копалин. Розглянути генетичні та геолого-промислові типи родовищ. Вивчити родовища твердих горючих корисних копалин України та їх кадастр.	Лекція	Тематична лекція	Робота на лекції
	Практичне заняття	Поточне оцінювання	ПО
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу	Самостійна робота
<i>Тема 8. Ресурси і використання рідких і газоподібних горючих корисних копалин (нафта, газ), їх зв'язок з геологічними структурами</i>	Лекція	Лекція-диспут	Робота на лекції
	Практичне заняття	Поточне оцінювання	ПО
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу	Самостійна робота
<i>Тема 9. Ресурси і використання родовищ гірничо-хімічної сировини (фосфоритів, апатитів, сірки і солей), їх зв'язок з геологічними структурами</i>	Лекція	Проблемна лекція	Робота на лекції
	Практичне заняття	Поточне оцінювання	ПО
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу	Самостійна робота

1	2	3	4	
<i>Тема 10. Ресурси і використання родовищ гірничо-технічної сировини (графіту, слюди, азбесту), їх зв'язок з геологічними структурами</i>				
Вивчити галузі використання і вимоги до гірничо-хімічної сировини (графіту, слюди, азбесту). Отримати уявлення про економічні відомості, стосовно гірничо-хімічної сировини (графіту, слюди, азбесту). Розглянути генетичні та геолого-промислові типи родовищ. Вивчити родовища гірничо-хімічної сировини (графіту, слюди, азбесту) України та їх кадастр.	Лекція	Тематична лекція	Робота на лекції	
	Практичне заняття	Поточне оцінювання	ПО	2
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу	Самостійна робота	1
<i>Тема 11. Ресурси, і використання родовищ будівельних матеріалів магматичного і метаморфічного генезису (граніту, базальту, лабрадориту, мармуру, кварциту), їх зв'язок з геологічними структурами</i>				
Вивчити галузі використання і вимоги до родовищ будівельних матеріалів магматичного і метаморфічного генезису. Отримати уявлення про економічні відомості, стосовно родовищ будівельних матеріалів магматичного і метаморфічного генезису. Розглянути генетичні та геолого-промислові типи родовищ. Вивчити родовища родовищ будівельних матеріалів магматичного і метаморфічного генезису України та їх кадастр.	Лекція	Тематична лекція	Робота на лекції	
	Практичне заняття	Поточне оцінювання	ПО	2
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу	Самостійна робота	1
<i>Тема 12. Ресурси використання родовищ будівельних матеріалів осадового походження (гіпсу, вапняків, тувів, пісків, глини, гальки, гравію), їх зв'язок з геологічними структурами</i>				
Вивчити галузі використання і вимоги до родовищ будівельних матеріалів осадового генезису. Отримати уявлення про економічні відомості, стосовно родовищ будівельних матеріалів осадового генезису. Розглянути генетичні та геолого-промислові типи родовищ. Вивчити родовища родовищ будівельних матеріалів осадового генезису України та їх кадастр.	Лекція	Тематична лекція	Робота на лекції	
	Практичне заняття	Поточне оцінювання	ПО	2
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу	Самостійна робота	1
Кількість балів за змістовий модуль 2	Лекція			
	Практичне заняття			12
	Самостійна робота			8
Максимальна кількість балів за модуль 2			20	

4. Політика оцінювання

Політика щодо організації навчання. У навчальному процесі застосовуються лекції з використанням мультимедіапроектора та інших ТЗН, практичні заняття, самостійна робота. Серед методик та форм навчання даного курсу слід визначити такі методики викладання: методика проблемного навчання та евристичне навчання; форми навчання: аналітичні і проблемні лекції та дискусії, головна мета яких полягає розвитку у студентів логічного та самостійного осмислення додаткового матеріалу, який стосується сучасних процесів розвитку світового господарства; методики навчання: презентації, міні-проекти, які готують студенти самостійно та презентують для присутніх. Практичні заняття плануються для кожної теми дисципліни і включають такі напрями роботи: підготовку до занять за вказаним планом; виконання контрольних завдань; виконання завдань дослідницького характеру; критичний огляд наукових публікацій за обраною проблематикою; тренінги; рольові та ділові ігри; презентація результатів дослідження на задану тематику, виступ на конференціях.

Мета проведення лекцій полягає у формуванні у студентів знань про процеси та явища, що відбуваються в надрах нашої планети, та їх впливі на мінерально-сировинну базу України.

Завдання самостійної роботи студентів вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані (розкривають тему завдання); не мають логічних і розрахункових помилок.

Консультації викладачем щодо виконання завдань самостійної роботи студентів проводяться згідно затвердженого графіку консультацій.

Форми контролю: поточне оцінювання (ПО, виконання та здача практичних робіт), самостійна робота (СР), модульний контроль (МКР, модульна контрольна робота), підсумковий контроль у формі заліку.

Модульний контроль проводиться у формі модульної контрольної роботи (МКР). Вони передбачають: три відкриті питання (30 балів – 10 бал за повну відповідь за кожне питання), дві задачі (30 балів – 15 балів за правильно розписану та розв'язану задачу з коментарем та висновком).

Загальні вимоги до виконання самостійної роботи:

- завдання повинно мати практичне спрямування та носити творчий, дослідницький характер;
- тип завдання – розрахунково-графічний;
- виконується самостійна робота з додержанням усіх технічних вимог до письмових робіт.

Текст має бути надрукований на принтері через 1,5 міжрядкових інтервали на одному боці аркуша білого паперу формату А4. Шрифт Times New Roman, 14 пт. Текст розміщується на сторінці, яка обмежується полями: ліве – 25 мм, нижнє, верхнє – 20 мм, праве – 15 мм. За обсягом самостійна робота має складати 15-20 сторінок. Самостійна робота починається з титульного аркуша, за ним розміщуються послідовно зміст, основний текст (схеми, таблиці, графіки, карти, завдання з підзаголовками відповідно до змісту роботи), список використаних джерел (не менше 15), посилання на джерело інформації – обов'язкове;

- оцінювання завдання:

Шкала оцінювання

Таблиця 2

Рівень виконання самостійної роботи	К-ть балів
Самостійна робота виконана на відмінно: повно висвітлена тема, сформульовані власні висновки	10
Недостатньо висвітлена тема із нечітко сформульованими власними висновками	5-9
Задовільне виконання – неповно висвітлено тему без власних висновків студента	3-4
Тема висвітлена без чіткого розуміння ситі дослідження	1-2

Академічна доброчесність: виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання. Пропущені заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно графіка. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню планових завдань та контрольного опитування. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Складання модулів відбувається лише раз, відповідно до встановленого терміну, оскільки є можливість отримати бали на іспиті.

Політика виставлення балів. Враховуються бали поточного (40 балів), модульного або підсумкового оцінювання (60 балів). При цьому враховуються присутність на заняттях та активність студента під час занять; вимоги академічної доброчесності; своєчасність виконання завдання.

Завдання до самостійної роботи

Самостійне завдання полягає у виконанні реферату відповідно до поданої нижче тематики. Самостійна робота повинна мати обсяг 15-20 сторінок рукописного тексту на аркушах формату А-4, переплетених або поданих у файлової папці. У роботі мають бути представлені такі структурні частини: титульна сторінка, оформлена за стандартними вимогами, зміст, вступ із обґрунтуванням структури роботи, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки.

Вивчаючи курс «Використання і кадастр ресурсів надр» студентам пропонується самостійно опрацювати теми з таблиці 3:

Самостійна робота

Таблиця 3

№ з /п	Тема	Кількість годин
		денна форма
1	2	3
1	Тема 1. Класифікація та попереднє оцінювання природних ресурсів (рамкова класифікація ООН). <ul style="list-style-type: none"> • Попереднє оцінювання природних ресурсів. • Групи ресурсів корисних копалин за генезисом. • Некондиційні ресурси. 	6

2	<p>Тема 2. Оцінювання ресурсів залізних та марганцевих руд в Україні.</p> <p>Поширення ресурсів залізних руд в Україні.</p> <p>Ресурси марганцевих руд в Україні.</p> <p>Оцінка ресурсів хромових руд у світі.</p>	6
3	<p>Тема 3. Ресурси кольорових металів (Al, Cu, Ni, Co).</p> <p>Ресурси алюмінієвих руд в Україні.</p> <p>Особливості розміщення ресурсів мідних руд.</p> <p>Ресурси нікелю в Україні.</p>	6
4	<p>Тема 4. Ресурси Pb, Zn, Ti, Sn та їх родовища у світі та Україні.</p> <p>Поширення ресурсів Pb і Zn у світі.</p> <p>Ресурси титану в Україні.</p> <p>Ресурси олова в світі.</p>	8
5	<p>Тема 5. Благородні метали – срібло, золоти, платиноїди та їх ресурси у світі та Україні.</p> <p>Історія пошуку золота в Україні.</p> <p>Срібло як супутня речовина.</p> <p>Ресурси платини в світі.</p>	6
6	<p>Тема 6. Радіоактивні метали – уран, торій та їх ресурси в Україні.</p> <p>Уран, як стратегічна речовина.</p> <p>Поширення ресурсів урану в Україні.</p> <p>Інші радіоактивні елементи – супутники урану.</p>	8
7	<p>Тема 7. Ресурси Донецького кам'яно-вугільного басейну в Україні.</p> <p>Класифікація (типи) кам'яного вугілля.</p> <p>Значення вугілля в сучасній енергетиці.</p> <p>Менілітові сланці як потенційне джерело сланцевої нафти в Україні та світі.</p>	6
8	<p>Тема 8. Основні регіони поширення рідких і газоподібних горючих корисних копалин в Україні та їх ресурси.</p> <p>Особливості порід-колекторів горючих газів.</p> <p>Поширення запасів горючих газів в Україні.</p> <p>Перспективи нафтогазоносності шельфу Чорного моря.</p>	6
9	<p>Тема 9. Ресурси для гірничо-хімічної промисловості в Україні (фосфорити, сірка, солі).</p> <p>1. Основні родовища сірки в Україні.</p> <p>2. Поширення ресурсів для виробництва фосфорних добрив.</p> <p>3. Солі як металургійна сировина.</p>	8
10	<p>Тема 10. Запаси гірничо-хімічної сировини в світі.</p> <p>Поширення родовищ графіту в Україні.</p> <p>Ресурси слюди в Україні.</p> <p>Основні родовища азбесту в світі.</p>	6
11	<p>Тема 11. Ресурси будівельних матеріалів магматичного і метаморфічного генезису в Україні.</p> <p>Використання ресурсів граніту.</p> <p>Лабрадорит як будівельний матеріал та ресурси.</p> <p>Використання ресурсів граніту в Україні..</p>	8
12	<p>Тема 12. Ресурси будівельних матеріалів осадового походження в Україні.</p> <p>Гіпси та їх ресурсний потенціал в Україні.</p> <p>Використання та ресурсний потенціал вапняків.</p> <p>Піски та піщаники – їх ресурси та використання в</p>	6

	будівництві.	
	Разом	80

5. Підсумковий контроль успішності навчання

Форма контролю – залік. Рейтингову кількість балів здобувача освіти формують бали, отримані за дві модульні контрольні роботи, які проводяться у тестовій формі (максимум – 60 балів) та виконання завдань тем змістових модулів (максимум – 40 балів). Якщо у підсумку виконання всіх видів навчальної роботи з даної дисципліни студент набирає не менше 75 балів, то вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з навчальної дисципліни. У протилежному випадку, або за бажанням підвищити рейтинг, студент складає залік. При цьому бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються. Екзаменаційна оцінка визначається в балах (від 0 до 60) за результатами виконання екзаменаційних завдань. На іспит виносяться основні питання, зразки мінералів та гірських порід, завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

Питання і завдання для контролю

1. Виробничий ресурсний потенціал залізних руд в Україні.
2. Виробничий ресурсний потенціал марганцевих руд в Україні.
3. Ресурси радіоактивних металів в Україні.
4. Історія освоєння ресурсів золота в Україні.
5. Природно-ресурсні особливості Донецького вугільного басейну.
6. Шельф Чорного моря та природно-ресурсний потенціал.
7. Магматичні породи, що використовуються в будівництві.
8. Ресурси гіпсу, вапняків та їх роль у виробництві будівельних матеріалів.

6. Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Навчальна дисципліна оцінюється за 100 бальною шкалою. Переведення балів внутрішньої 100 бальної шкали в національну шкалу здійснюється наступним чином:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
67-74	D	Задовільно	
60-66	E		
1-59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

7. Рекомендована література

1. Адаменко О. М. Мій дім – Україна. Івано- Франківськ : Симфонія форте, 2006. 336с.
2. Сивий М. Я. Геологія : підручник. Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В., 2019. 337 с.
3. Свинко Й.М., Сивий М. Я. Геологія: підручник. К.: Либідь, 2003. 480 с.
4. Сивий М.Я., Свинко Й.М. Геологія. Практикум: навч. посібник. К.: Либідь, 2006. 248 с.
5. Металічні корисні копалини України: підручник / О. В. Грінченко та ін. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». 2006. 218 с.

6. Неметалічні корисні копалини України: підручник / В.А. Михайлов та ін. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». 2007. 506 с.
7. Горючі корисні копалини України: Підручник / В.А. Михайлов та ін. К.: КНТ, 2009. 376 с.
8. Мінеральні ресурси України і світу на 1.01.2001р. Геоінформ України. К., 2003. 425 с.
9. Ресурси геологічного середовища і екологічна безпека техноприродних геосистем / за ред. Г. І. Рудька. К. : ЗАТ «Нічлава», 2006. 480с.
10. Рудько Г., Адаменко О. Землелогія. Еколого-ресурсна безпека Землі. К. : Вид-во «Академпрес», 2009. 512 с.
11. Нормативно-правове регулювання надрокористування / Г. І. Рудько та ін. К. : Гіперіон, 2012. 256 с.
12. Коржнев М. М., Курило М. М. Мінерально-сировинна база України в умовах глобалізації. *Стратегічна панорама*. 2007. № 2. С.14–22.
13. Рудько Г. І. Курило М. М., Радованов С. В. Геолого-економічна оцінка корисних копалин К. : АДЕФ-Україна, 2011. 384 с.
14. Рудько Г. І., Ловинюков В. І., Євпак Г. Т. Наукові основи геолого-економічної оцінки запасів родовищ корисних копалин України. *Якість мінерального сировини : збірник наукових трудов*. Кривий Ріг, 2008. С.11–25.
15. Міщенко В. С. Програмне планування розвитку мінерально-сировинної бази України : методологія і практика. К. : ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України». 2011. 156с.